

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Τουριστική Οικονομική

Ενότητα #5: Τυπολογίες, προβλέψεις και τάσεις

Ευάγγελος Τζουβελέκας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης Creative Commons και ειδικότερα

*Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα
(Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece)*

CC BY-NC-ND 3.0 GR

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Υπάρχουν χαρακτηριστικοί τύποι τουριστών;
- Υπάρχουν εργαλεία πρόβλεψης και τι προβλέπουν για το μέλλον του τουρισμού;

Περιεχόμενα ενότητας

- Τυπολογίες του τουρίστα
- Τυπολογίες του τουρισμού
- Μέθοδοι και εργαλεία πρόβλεψης
- Τάσεις τουριστικής ζήτησης

Τυπολογίες του τουρίστα

- Αναπτύχθηκαν από ερευνητές με τη χρήση **ψυχολογικών μεταβλητών** που σχετίζονται με τις στάσεις και τη συμπεριφορά των τουριστών και εντάσσονται στην προσέγγιση του τρόπου ζωής (lifestyle).
- Αποτελούν **νοητικές συλλήψεις** με περιορισμένη πρακτική χρησιμότητα.

Τυπολογίες του τουρίστα (J. Abbey)_1

1. Ο τουρίστας που προτιμά τις οικογενειακές διακοπές: ευτυχισμένες οικογένειες
2. Ο τουρίστας που προτιμά τις οικονομικές διακοπές: επιλέγει τα πιο οικονομικά ξενοδοχεία
3. Ο τουρίστας χωρίς εμπιστοσύνη: προτιμά την αγορά ενός «package tour»
4. Ο οργανωμένος τουρίστας: εξασφαλίζει την επιτυχία των διακοπών με επιμελή προετοιμασία
5. Ο τουρίστας που επιζητά στάτους: απολαμβάνει να ταξιδεύει εκεί όπου δεν έχουν ταξιδέψει φίλοι του
6. Ο τουρίστας που αγαπά την ιστορία: επιλέγει προορισμούς ιστορικού ενδιαφέροντος

Τυπολογίες του τουρίστα (J. Abbey)_2

7. Ο τουρίστας **που ενδιαφέρεται για τη νυχτερινή ζωή**: προτιμά μια ντισκοτέκ από το δωμάτιο του ξενοδοχείου
8. Ο **κοινωνικός** τουρίστας: επιλέγει πολυσύχναστα μέρη, για να χαθεί μέσα στο πλήθος
9. Ο **οικολόγος** τουρίστας: επιλέγει την επαφή με τη φύση
10. Ο τουρίστας **διανοούμενος**: απολαμβάνει να εμβαθύνει τις γνώσεις του σε ένα θέμα τη διάρκεια του ταξιδιού του
11. Ο τουρίστας **που ενδιαφέρεται για τον πολιτισμό**: επιλέγει προορισμούς με τοποθεσίες πολιτιστικής σημασίας
12. Ο τουρίστας **που αγαπά τον αθλητισμό**: δεν ενδιαφέρεται για διακοπές αν δεν υπάρχει καμία ευκαιρία για αθλητική δραστηριότητα

Τυπολογίες του τουρίστα (E. Cohen)

1. Ο **συλλογικά οργανωμένος**: αγοράζει οργανωμένα ταξίδια, φροντίζει να κάνει κρατήσεις εκ των προτέρων και αποφεύγει τους νεωτερισμούς
2. Ο **ατομικά οργανωμένος**: πιο αυτόνομος μέσα σε ένα γκρουπ, ανοιχτός σε νεωτερισμούς
3. Ο **εξερευνητής**: επιθυμεί την επαφή με τους πληθυσμούς υποδοχής και αναζητά άνετα τουριστικά καταλύματα, αξιόπιστα μεταφορικά μέσα κτλ.
4. Ο **περιηγητής**: αποφεύγει κάθε τουριστικό στερεότυπο, αναζητά την άμεση επαφή με τον πληθυσμό υποδοχής και δίνει προτεραιότητα στους νεωτερισμούς

Τυπολογίες του τουρίστα (R. Lanquar & R. Hollier)_1

1. Ο **καθιστικός/στατικός** (>60 ετών): χαμηλού/μεσαίου εισοδήματος, αναζητά ήλιο και θάλασσα, διαμένει σε καταλύματα μεσαίου τύπου και ικανοποιητικής άνεσης, επιμένει στις διατροφικές του συνήθειες, συμμετέχει σε οργανωμένες εκδρομές και αγοράζει αναμνηστικά.
2. Ο **καθιστικός/στατικο-κινητικός** (30-50 ετών): μεσαίου/υψηλού εισοδήματος, συνδυάζει ανάπαυλα και ανακάλυψη, δεν δίνει έμφαση στην άνεση, κάνει σπορ, επισκέπτεται μνημεία και επιδίδεται στη φωτογραφία, κάνει ταξίδια μεγάλων αποστάσεων άνω της μίας εβδομάδας

Τυπολογίες του τουρίστα (R. Lanquar & R. Hollier)_2

3. Ο **διερχόμενος/περιοδευών** (30-70 ετών: οργανωμένα ταξίδια, 20-50 ετών μόνος/σε μικρές ομάδες): ανώτατου εισοδήματος, αναζητά «κάτι διαφορετικό», διαμένει σε κλασικά καταλύματα, επισκέπτεται ό,τι προτείνουν οι τουριστικοί οδηγοί, πειραματίζεται με την τοπική κουζίνα, αγοράζει αναμνηστικά, κάνει ταξίδια 2-3 εβδομάδων
4. Ο **νομάδας** (κάθε ηλικίας, κατεξοχήν νέος): υψηλού μορφωτικού επιπέδου, επιδιώκει την επαφή με τον τοπικό πληθυσμό και το φυσικό περιβάλλον, διαμένει σε τοπικά καταλύματα ή ενοικιαζόμενα δωμάτια, αποδέχεται την τοπική κουζίνα και συμμετέχει σε τοπικές εκδηλώσεις

Τυπολογίες του τουρίστα (S. Plog)

1. Ο **αλλοκεντρικός**: προτιμά μη τουριστικές περιοχές, νέους προορισμούς με πολλές δραστηριότητες
2. Ο **φιλοκεντρικός**: αθλητικός τύπος, αναζητά προκλήσεις
3. Ο **μεσοκεντρικός**: αναζητά ανάπαυση και αναψυχή
4. Ο **φιλο-ψυχοκεντρικός** και ο **ψυχοκεντρικός**: προτιμά γνωστούς προορισμούς, προγραμματίζει τις διακοπές του

Τυπολογίες του τουρίστα (W. Perreault, D. Darden, W. Darden)

1. Οι εξαρτώμενοι από τον προϋπολογισμό των διακοπών: ενδιαφέρονται για τη μέγιστη δυνατή εξοικονόμηση
2. Οι **οπαδοί της περιπέτειας**: δεν ενδιαφέρονται για ταξίδια αναψυχής, με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και εισόδημα,
3. Οι **οικογενειάρχες**: προτιμούν ταξίδια αναψυχής, με ικανοποιητικό εισόδημα
4. Οι **οπαδοί των διακοπών**: προγραμματίζουν έγκαιρα και εξαντλητικά τις διακοπές, με χαμηλή μόρφωση και εισόδημα
5. Οι **μετριοπαθείς**: ενδιαφέρονται για σπορ και ταξίδια μικρής διάρκειας (weekend)

Τυπολογίες του τουρίστα (American Express)

1. Οι **οπαδοί της περιπέτειας**: συνήθως νέοι, με ανώτερη μόρφωση, ανεξάρτητοι, επιδιώκουν νέες εμπειρίες και επαφή με τους ντόπιους
2. Οι **αγχώδεις**: συνήθως άνω των 50 ετών, με μέση μόρφωση, ταξιδεύουν λιγότερο και συνήθως εντός της χώρας τους, αγχώνονται στο ταξίδι (ιδίως με αεροπλάνο)
3. Οι **ονειροπόλοι**: με μέση μόρφωση και μέσο εισόδημα, επιδιώκουν εμπειρίες λιγότερο ενδιαφέρουσες από τη φαντασία τους, στηρίζονται σε χάρτες και οδηγούς όταν βρεθούν σε άγνωστους προορισμούς
4. Οι **οικονόμοι**: με μέσο εισόδημα και χαμηλή μόρφωση, εκλαμβάνουν το ταξίδι ως απλή αναψυχή και στο πλαίσιο της σχέσης αξία/χρησιμότητα
5. Οι **οπαδοί των απολαύσεων**: επιθυμούν τα μεγάλα ξενοδοχεία και είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερο για καλύτερες υπηρεσίες

Τυπολογίες του τουρίστα (Σύστημα VALS)_1

1. Οι **φιλήδονοι**: προσανατολισμένοι στα «ωραία» πράγματα της ζωής
2. Οι «**χορτάτοι**»: προσανατολισμένοι στα προϊόντα ανώτερης ποιότητας
3. Οι **νικητές**: προσανατολισμένοι στην εργασία και την οικογένειά τους
4. Οι **οπαδοί της περιπέτειας**: προσανατολισμένοι στις δυνατές συγκινήσεις, την κατανάλωση ενδυμάτων, μουσικής και fast-food

Τυπολογίες του τουρίστα (Σύστημα VALS)_2

5. Οι **πιστοί**: προσανατολισμένοι στην εκκλησία, την οικογένεια, το έθνος
6. Οι **μαχητικοί**: προβάλλουν αξίες αλλά διακρίνονται για τον μιμητισμό στις καταναλωτικές τους συνήθειες
7. Οι **δημιουργικοί**: πρακτικοί πελάτες με σεβασμό στην οικογένεια
8. Οι **ανθεκτικοί**: αντιφατικοί πελάτες

Τυπολογία του τουρισμού σε σχέση με τα μεταφορικά μέσα

- Αεροπορικός
- Σιδηροδρομικός
- Θαλάσσιος
- Οδικός
- Περιπατητικός
- Ιπποτουρισμός
- Ποδηλατικός

Τυπολογία του τουρισμού σε σχέση με το τουριστικό κατάλυμα

- Ξενοδοχείου
- Πανσιόν
- Μπανγκαλόους/επιπλωμένων διαμερισμάτων
- Κάμπινγκ
- Παραθεριστικής κατοικίας
- Τροχόσπιτου

Τυπολογία του τουρισμού σε σχέση με τον προορισμό

- Εσωτερικός
- Διεθνής
- Διηπειρωτικός/διαπεριφερειακός
- Παραθαλάσσιος
- Παραλίμνιος
- Ορεινός
- Των πόλεων
- Της υπαίθρου

Τυπολογία του τουρισμού σε σχέση με τη δραστηριότητα

- Αναψυχής
- Πολιτιστικός
- Αθλητικός
- Γαστρονομικός
- Κυνηγετικός
- Θρησκευτικός
- Εορταστικός
- Αγροτουρισμός

Άλλες τυπολογίες του τουρισμού

- Επαγγελματικός: συνεδριακός/εκθεσιακός κτλ.
- Υγείας: ανάπαυσης/ιαματικός/θαλασσοθεραπείας
- Μικρής διάρκειας/μεγάλης διάρκειας/weekend
- Ατομικός/οικογενειακός/ομαδικός (γκρουπ)
- Πολυτελείας/κοινωνικός/μαζικός
- Νέων/ τρίτης ηλικίας

Τεχνικές πρόβλεψης της τουριστικής ζήτησης

- **Ανιχνευτική** πρόβλεψη

Προβολή τάσεων, αναζήτηση λογικών εναλλακτικών, προσδιορισμός αιτιωδών σχέσεων

- **Συμπερασματική** πρόβλεψη

Πιθανοτικές εκτιμήσεις των συμβάντων, άμεσες επεκτάσεις στις πολιτικές αποφάσεις

- **Κανονιστική** πρόβλεψη

Περιγραφή επιθυμητών μελλοντικών καταστάσεων και προετοιμασία

- **Ολοκληρωμένη** πρόβλεψη

Έρευνα στις συνέπειες εφαρμογής των επιλεγόμενων υποδειγμάτων

Μέθοδοι πρόβλεψης (Dupont)

- Ποσοτικές μέθοδοι
 - Μέθοδοι γενίκευσης τάσεων του παρελθόντος
 - Αιτιατές μέθοδοι
- Ποιοτικές μέθοδοι
 - Πάνελ γνώμης
 - Μέθοδος υποκειμενικής πιθανότητας
 - Μέθοδος Delphi
 - Έρευνες κατανάλωσης

Ειδικά εργαλεία πρόβλεψης

- Μοντέλα παλινδρόμησης
- Μοντέλα βαρύτητας
- Διαρθρωτικά μοντέλα
- Οικονομετρικά μοντέλα
- Μοντέλα «δικτύων των τεχνητών νευρώνων»

Μελλοντικές τάσεις που θέτουν σε αμφισβήτηση τις προβλέψεις_1

- Δημογραφικές ανισορροπίες και μεταναστευτικά ρεύματα
- Περιβαλλοντικές απειλές
- Διεθνής αστάθεια
- Βραδείς αναπτυξιακοί ρυθμοί
- Νέες πηγές ενέργειας
- Εισβολή νέων τεχνολογιών

Μελλοντικές τάσεις που θέτουν σε αμφισβήτηση τις προβλέψεις_2

- Διεθνής οικονομικός ανταγωνισμός
- Μείωση απασχόλησης στη βιομηχανία και αύξηση απασχόλησης στις υπηρεσίες
- Κρίση του προστατευτικού κράτους
- Νέες μορφές οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού

Μακρο-τάσεις τουριστικής ζήτησης (έρευνα ΑΙΤ)

- Διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης που θα επηρεάσει την τουριστική προσφορά και την τουριστική κατανάλωση
- Σύγχρονες τεχνολογίες επικοινωνίας
- Γενικό επίπεδο κινητικότητας, με αυξημένη κινητικότητα κατά τη διάρκεια παραμονής
- Αύξηση οργανωμένων ταξιδιών τύπου «πολλαπλών προορισμών»

Μικρο-τάσεις τουριστικής ζήτησης (έρευνα AIT)

- Υπηρεσίες καλύτερης ποιότητας και πιο εξατομικευμένες
- Καλύτερη σχέση ποιότητα/τιμή
- Επίπεδο διαβίωσης, υγεία και ασφάλεια
- Μεγαλύτερη άνεση
- Ενεργειακό ταξίδι
- Από τα Τέσσερα S στα Τέσσερα E

Τάσεις διεθνούς τουρισμού

- Διαρκώς εντεινόμενη επιθυμία για διακοπές
- Αυξανόμενη ζήτηση για ετοιμοπαράδοτα αγαθά και υπηρεσίες
- Αυξανόμενη ζήτηση για καινοτόμα προϊόντα και διαφοροποιημένες υπηρεσίες
- Ανάπτυξη σε τουριστικά προϊόντα και υψηλών και χαμηλών προδιαγραφών
- Ανάπτυξη προϊόντων «επί παραγγελία» έναντι του απλού τουριστικού πακέτου

Περίληψη ενότητας #5

- Οι τυπολογίες του τουρίστα αναπτύχθηκαν από ερευνητές με τη χρήση ψυχολογικών μεταβλητών που σχετίζονται με τις στάσεις και τη συμπεριφορά των τουριστών και εντάσσονται στην προσέγγιση του τρόπου ζωής.
- Υπάρχουν χαρακτηριστικά που επανέρχονται στις διάφορες τυπολογίες, όπως η αναζήτηση της περιπέτειας, η ανακάλυψη νέων πολιτισμών, η επιδίωξη επαφής με τον τοπικό πληθυσμό, η ευελιξία στον προγραμματισμό των διακοπών κ.ά.
- Οι τυπολογίες του τουρισμού βασίζονται σε διάφορα κριτήρια όπως τα μεταφορικά μέσα, το τουριστικό κατάλυμα, ο προορισμός, οι δραστηριότητες κ.ά.
- Οι τεχνικές πρόβλεψης της τουριστικής ζήτησης βασίζονται σε ορθολογικά μοντέλα ανάλυσης και κάνουν χρήση ποικίλων μεθοδολογικών εργαλείων.
- Οι τάσεις τουριστικής ζήτησης αφορούν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, με έμφαση στην ποιότητα και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Βιβλιογραφία ενότητας #5

- Plog S. (1979), Why destination areas rise and fall in popularity. *Cornell HRA Quarterly*, σ. 13-16.
- Λαγός Δ. (2005), *Τουριστική οικονομική*. Κριτική, Αθήνα.
- Obermair K. (1989), *AIT Delphi study: future trends in tourism*. Vienne.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης